

YTTRANDE

i ärende AdmÄ 2021/15

Hudiksvalls tingsrätts avslagsbeslut i ärende AdmÄ 2021/15 från 19 april 2021 aktualiserar tre frågor av vikt för ledning av rättstillämpningen på området för tolkersättning enligt 5 kap. 6 § Rättegångsbalken, (RB). Lagen anger inte med tydlighet vad som gäller, rättspraxis är inte enhetlig och rättsläget är därför oklart beträffande nedan angivna frågor som också är ofta förekommande inom rättstolkarnas yrkesutövning.

Yrkesorganisationen Rättstolkarna anser därför att prövning i Hovrätten är påkallad – med hänsyn till behov av rättslig vägledning i följande frågor:

1. Tolkens rätt att yrka ersättning alt. omprövning av beslut om tolkersättning hos domstol när tolken blivit bokad via en tolkförmedling,
2. Ska en påskriften rekvisition anses binda domstolen vid den ersättning som yrkats?
3. Ska tolkersättning för faktiska resekostnader få vägras med hänvisning till beräkning av restiden genom verktyget ”Google maps”?

Nedan följer utveckling av Yrkesorganisationen Rättstolkarnas uppfattning i dessa frågor.

1. Tolkens rätt att yrka ersättning alt. omprövning av beslut om tolkersättning hos domstol när tolken blivit bokad via en tolkförmedling

Hudiksvalls tingsrätt anför att Eva Ibrahims ”synpunkter på tolkersättning utgjorde en angelägenhet mellan henne och tolkförmedlingen”. Det är yrkesorganisationen Rättstolkarnas uppfattning att tolkens rätt till tolkersättning grundas på bestämmelser i Rättegångsbalken (5 kap. 6 §) och Domstolsverkets föreskrifter om tolktaxa och är oavhängig ett gällande ramavtal för tolkförmedlingstjänster. Till stöd för denna uppfattning kan följande anföras.

Hur ett ramavtal avseende tolktjänster ska tolkas

Av upphandlingsdokumentet till det nu gällande ramavtal framgår att avtalet avser ”förmedling och genomförande av tolktjänster” (p.1.4.1 “Upphandlingsföremål”, ur Upphandling: “Tolkförmedlingstjänster 23.3.9066-2016” från 2017-12-19).

Begreppen ”förmedling” och ”genomförande” definieras inte vidare i avtalet, men det kan ur andra avsnitt utläsas att med ”genomförande” åsyftas inte själva ”utförande av tolkning”. Enligt avtalet ska det med part avses ”Avropsberättigad respektive Ramavtalsleverantör, som ingått Kontrakt via Ramavtalet” samt med tolk avses en ”person som *utför* tolktjänster åt Ramavtalsleverantörer” (p.8.1.2. ”Tillämplighet”; p.8.2.1. ”Begrepp med förklaringar”). Eftersom tolken står för utförande av ett tolkuppdrag och samtidigt inte är part till avtalet kan inte ”genomförandet” likställas med ”utförandet” av en tolktjänst. Begreppet ”genomförande” bör således tolkas mot bakgrund av den tjänst som tillhandahålls av tolkförmedlingen – nämligen bokning av en tolk enligt beställarens instruktion.

På det sättet förtydligar ramavtalets text att leverantörens ansvar täcker inte bara den preliminära bokningen av en tolk men även förutsättningar för att bokningen ska komma till stånd och fullbordas enligt beställarens anvisningar. Denna tolkning står också i linje med bestämmelse om att leverantörens ansvar omfattar ”allt som krävs för tillhandahållande av Tjänsten” (p.8.5.3. ”Ansvar”; p.1.4.1. ”Upphandlingsföremål”), d.v.s. ett ansvar för ett korrekt förmedlande av ett tolkuppdrag utifrån domstolens instruktion och att den preliminära bokningen kan genomföras i enlighet med av domstolen angivna förutsättningar.

Denna tolkning stämmer också överens med ramavtalets angivna syfte ”att avropsberättigade ska kunna avropa tjänster på ett enkelt och effektivt sätt, för att generera tids- och kostnadsbesparingar, samt möjliggöra anskaffningar till fördelaktiga villkor” (p.1.4.3 ”Bakgrund och syfte”). Med andra ord ska domstolen genom ramavtal tillförsäkras ett säkert och smidigt sätt att snabbt hitta lämplig tolk till uppdraget. Det är också ett verktyg för att få tillgång till extern boknings- och faktureringsystem under enhetliga villkor beträffande själva förmedlingstjänsten (oavsett vilket uppdrag eller leverantör det gäller).

Att ramavtal är ett verktyg för att motverka de olika förmedlingarnas skiftande villkor för bokning av tolk vinner även stöd av Kammarkollegiets yttrande den 24 januari 2012 i mål från Göta Hovrätt, HovR Ö 2528-11. Där anförde Kammarkollegiet beträffande vid den tid gällande ramavtal följande:

”Domstolarna är avropsberättigade för ramavtalet. Ramavtalet inskränker inte domstolarnas rätt att förordna tolk utan att vända sig till ramavtalsleverantör eller annan tolkförmedling. I de fall där domstolen använder sig av det statliga ramavtalet för tolkförmedlingstjänster och anlitar tolk via ramavtalsleverantören har domstolen rätt i enlighet med punkt 10 Avbeställning i Ramavtalet, att avbeställa avropat uppdrag utan krav på ersättning om avbeställningen sker minst 24 timmar före uppdragsstart gällande kontakttolkning. I dessa fall är *avtalsförhållandet för domstolen gentemot tolkförmedlingen och inte tolken*”.

Kammarkollegiet anmärker därmed att när en domstol använder sig av ett ramavtal för bokning av tolk gäller ramavtalets villkor gentemot tolkförmedling, men inte mot själva tolken. Hovrätten fastslår också att ”ramavtalet inskränker emellertid inte domstolens rätt att utge arvode och ersättning direkt till tolken. Det betyder att domstolen enligt ramavtalet har getts en valmöjlighet när det gäller till vem som själva utbetalningen för tolkuppdraget ska

riktas, direkt till tolken eller till tolkförmedlingen” (avgörande från Göta Hovrätt, HovR Ö 2528-11). Det uttalandet stödjer vår uppfattning att ”utförande av tolktjänsten” är en självständig tjänst i relation till ”förmedling av tolktjänsten”. Den tillhandahålls därför inte av leverantören och ramavtalets villkor begränsar därför inte tolken i egenskap av utförare av denna tjänst.

Mot denna bakgrund bör även det förhållande att tolkförmedlingen fakturerar domstolen för det utförda uppdraget ses enbart som ett sätt att underlätta domstolens administrativa hantering av utbetalningar kopplade till ett tolkuppdrag och inte som ett argument för att inget kontraktsförhållande har uppstått mellan en domstol och den tolk som domstolen *anlitat för utförande* av ett uppdrag. Hovrätten uttalar visserligen att det inte bör förstås ”på det sätt att tolken å sin sida har getts en självständig rätt att direkt hos domstolen begära ersättning för tolkuppdraget” (avgörande från Göta Hovrätt, HovR Ö 2528-11), men det kan i vart fall inte anses innebära att tolken är förhindrad från att söka *omprövning* av domstolens beslut i fråga om tolkersättning.

Det är Yrkesorganisationen Rättstolkarnas uppfattning att ramavtalet därmed ska tillskrivas kontraktsrättslig verkan i fråga om tolkersättning enbart gentemot tolkförmedlingen i egenskap av förmedlare av tolkuppdraget, men inte mot själva tolken i egenskap av utförare av tolkuppdraget.

Tolktaxan är tillämplig

Hudiksvalls tingsrätt anlidade Eva Ibrahim enligt 5 kap. 6 § RB att såsom tolk biträda rätten. Ett tolkuppdrag är personligt. Bokningen gjordes genom en tolkförmedling. En av rätten förordnad tolk har enligt 8 § samma kapitel rätt till skälig ersättning för arbete, tidsspillan och utlägg som uppdraget har krävt. Enligt paragrafen är det regeringen eller myndighet som regeringen utser som fastställer en taxa som ska tillämpas vid bestämmande av ersättningen. Regeringen har i förordningen (1979:291) om tolktaxa uppdragit åt Domstolsverket att fastställa taxa för ersättning till tolk vid bland annat allmän domstol. Domstolsverket utfärdar årligen en Tolktaxa.

Tolktaxan omfattar allt arbete inom uppdraget (10 § Domstolsverkets föreskrifter). Avsteg från i Taxan fastställda ersättningsgilla utgifter eller ändring av belopp kan enbart göras under vissa förutsättningar och till tolkens fördel. Exempelvis har det genom tidigare rättspraxis förtydligats att regel om 48-timmars avbokningsfrist ska tolkas extensivt och exkludera en mellankommande helg (NJA 2012 s.905, Falu tingsrätt i mål T 584-16). Enligt 8 § Domstolsverkets föreskrifter får det sammanlagda ersättningsbeloppet enligt taxan överskridas om uppdraget varit av särskilt svår beskaffenhet. Vidare får Taxan enligt bestämmelsen också överskridas om det föreligger synnerliga svårigheter att finna en tolk. Domstolen ges alltså i dessa fall en möjlighet att ersätta tolken utöver de ersättningsbeloppen som anges i Tolktaxan.

Tolktaxans bestämmelser gäller såväl för förordnande av tolk när domstolen kontaktar och bokar tolken på egen hand (5 kap. 8 § RB), ett. s.k. direktförordnande, som när bokningen har tillhandahållits av en tolkförmedling. Tolktaxan gäller då som en del av ett ramavtal för tolkförmedlingstjänster mellan en domstol och en tolkförmedling. I avsnitt 8.9 ”Priser” i p.8.9.3.1 ”Domstolsverkets föreskrifter om tolktaxa” i gällande ramavtal föreskrivs det att:

”Tolkarvode och all annan ersättning till Tolk utgår i enlighet med den vid var tid gällande utgåvan av Domstolsverkets föreskrifter om tolktaxa”.

Hovrätten över Skåne och Blekinge har i mål HovR Ö 870-13 slagit fast att ”tolktaxans regler kan inte ersättas av avtal”. Där anförs det att ”det område som tolktaxan reglerar har en offentlighetsprägel som begränsar utrymmet för ett civilrättsligt synsätt på förhållandet mellan tolken och staten. Såvitt gäller ersättningsnivåerna är domstolen alltså bunden av taxans föreskrifter”. I förhållande till ramavtal ligger det närmast till hands att tolka domstolens uttalande som att tolktaxans bestämmelser går före civilrättsliga avtal som bl.a. ramavtal och att domstolen oavsett ramavtalets bestämmelser är förhindrad att frångå taxans föreskrifter.

I samma mål konstaterar Hovrätten att:

”Den övergripande bestämmelsen om tolkersättning finns som angetts tidigare i 5 kap. 8 § RB. När det gäller ersättningsnivån föreskrivs där att ersättningen ska vara skäligen. Föreskrifter i en underordnad författning som innebär att ersättningen inte skulle nå upp till vad som är skäligt ska inte tillämpas. Det följer av 11 kap. 14 § Regeringsformen. Ersättning som beräknas enligt Domstolsverkets föreskrifter om tolktaxa kan emellertid inte anses vara oskälig. Verkets föreskrifter ska därför inte åsidosättas.”

Således bör Tolktaxans bestämmelser tolkas som indispositiva till tolkens fördel, detta oavsett på vilket sätt uppdraget har förmedlats mellan tolken och domstolen.

I mål NJA 2000 s.659 slår HD fast att tolken har rätt att förlita sig på Tolktaxans innebörd och att den gäller. Den ordningen är också rimlig mot bakgrund av att tolktaxan omfattar allt arbete inom uppdraget och är tillämplig oavsett förmedlingsformen. Att låta domstolar frångå tolktaxan med hänvisning till ramavtal till vilken tolken inte är part leder till en försämrad förutsebarhet och rättssäkerhet för tolken.

Kan rätten till ersättning tillkomma annan än tolk?

Hudiksvalls tingsrätt anför att Eva Ibrahim ”inte hade anlåtts som tolk genom ett s.k. direktförordnande”, utan att tolkuppsdraget hade förmedlats och ersatts enligt gällande ramavtal. Det är yrkesorganisationen Rättstolkarnas uppfattning att rätten till ersättning för tolkens arbete inte kan tillkomma tolkförmedlingen enbart på grundval av ett mellan domstolen och tolkförmedlingen ingånget ramavtal till vilken tolken inte är part.

Den omständigheten att ”det var ramavtalsleverantören som fakturerat tingsrätten för hennes tolkuppdrag” kan inte läggas till grund för att rätten till tolkersättning ska tillkomma tolkförmedlingen. Det förhållande att tolkförmedlingen fakturerar domstolen för det utförda uppdraget bör snarare ses som ett sätt att underlätta domstolens administrativa hantering av utbetalningar kopplade till ett tolkuppdrag.

För att rätten till ersättning för tolkens arbete ska tillkomma någon annan än tolken själv krävs det att arbetet utförs inom ett anställningsförhållande mellan tolkförmedlingen och tolken. Detta illustreras av ett avgörande i mål från Hovrätten över Skåne och Blekinge (HovR Ö 870-13), där rätten hade att ta ställning till huruvida bolaget AB Öresundstolkarna kunde erhålla ersättning för de två i målet direktförordnade tolkarna. På grundval bl.a. av att det var bolaget som tillhandahållit de tolktjänster som utfördes av tolkarna och att de båda tolkarna var ense med bolaget om att rätten till ersättning tillkommer detta anförde Hovrätten följande:

”Tingsrätten anlidade C.H. och C.R.A. enligt 5 kap. 6 § RB att såsom tolkar biträda rätten. Ett tolkuppdrag är visserligen personligt. Detta hindrar emellertid inte att rätten till ersättning för tolkens arbete kan tillkomma annan än tolken personligen. C.H. och C.R.A. utförde tolkuppdragen *såsom anställda av bolaget* och enighet råder om att *bolaget därför* ska ha ersättningen.”

Med andra ord hade ett kontraktsförhållande uppstått mellan domstolen och tolkarna till vilket bolaget inte var part. Rätten till ersättning tillkom dock bolaget på grund av att tolktjänsten utfördes av de anlidade tolkarna ”såsom anställda av bolaget”. Motsatsvis kan alltså rätten till ersättning inte tillkomma en tolkförmedling enbart på grund av den omständighet att det var denne som har förmedlat uppdraget utan att tolken är anställd av tolkförmedlingen.

I nu gällande ramavtal anges uttryckligen att:

“Om Ramavtalsleverantören har förmedlat ett tolkuppdrag till en Frilansande tolk för fullgörande av ett tolkuppdrag ska hela tolkarvodet och all annan ersättning till tolk, enligt Domstolsverkets föreskrifter om tolktaxan, tillfalla den Frilansande tolken” (p. 7.5.3 “Tolkarvoden till Frilansande tolkar”).

Med frilansande tolk avses i ramavtalet “tolk med F-skattesedel eller A-skattesedel som inte innehar en fast anställning hos Ramavtalsleverantören eller dess Underleverantör” (p.7.3.1 “Begrepp med förklaringar”). Inte heller kan det hävdas att rätten till ersättning tillfaller tolkförmedlingen p.g.a. denne “ansvarar för tolks arbete som för eget arbete” som Göta Hovrätt anförde i mål HovR Ö 2528-11. I det nu gällande ramavtal stadgas det visserligen att “Ramavtalsleverantören ansvarar för Underleverantör såsom för egen del” (p.7.13.1 “Ramavtalsleverantörens ansvar för Underleverantör”). Däremot definieras det uttryckligen att “med Underleverantör avses inte Frilansande Tolk” (p.7.3.1 “Begrepp med förklaringar”).

Frågan om huruvida tolkersättning kan tillfalla någon annan än den frilansande tolken själv besvaras således nekande redan i själva ramavtalet.

Tidigare rättspraxis

Frågan om tolkersättning har dessutom prövats i ett antal avgöranden av bl.a. Hovrätten utan hinder av att tolken inte var direktförordnad i de mål som ersättningen gällde (jfr Hovrätten för Nedre Norrland i mål B 746-18, Falu tingsrätt i mål T 584-16 samt NJA 2012 s 905).

Sammanfattning

Avslutningsvis kan det konstateras att en förutsättning för att kunna tillerkänna en tolk ersättning vid tolkuppdrag är således ”att domstolen anlitar tolken och att det därigenom uppkommit ett kontraktsrättsligt förhållande mellan tolken å ena sidan och domstolen å andra sidan” (avgörande från Göta Hovrätt, HovR Ö 2528-11). Ett kontraktsrättsligt förhållande kan anses ha uppkommit mellan tolken i domstolen i vart fall eftersom det är domstolen som anlitar tolken enligt 5 kap. 6 § RB. Det är också domstolen som på grundval av tolkens kostnadsräkning beviljar eller avslår den yrkade ersättningen.

Ramavtalet inskränker inte domstolens rätt att utge arvode och ersättning direkt till tolken (avgörande från Göta Hovrätt, HovR Ö 2528-11).

Att ersättningen faktureras genom en tolkförmedling gör inte avkall på det kontraktsrättsliga förhållandet mellan tolken och domstolen. Tolken är bara förmedlad av tolkförmedlingen och inte anställd där. Det finns inte något avtal mellan tolken och tolkförmedlingen. I erbjudandet till tolken står det att ersättning enligt Domstolsverkets taxa gäller. Rätten till ersättning tillfaller inte tolkförmedlingen bara på den grunden att ett tolkuppdrag har förmedlats till en tolk som inte är anställd där.

I fråga om ersättning för tolkuppdrag tillämpas Tolktaxan och ”Tolktaxans regler kan inte ersättas av avtal” (avgörande från Hovrätten över Skåne och Blekinge, HovR Ö 870-13). Ramavtal mellan domstolarna och tolkförmedlingarna förnyas varje år genom den förordning om Taxa och dess nivåer som finns gällande. Det framgår även av Ramavtalet att det är Domstolsverkets taxa som gäller vid domstolstolkning. Tolken måste kunna lita på att Tolktaxan har den innebörd och att den gäller (NJA 2000 s.659).

Det är Yrkesorganisationen Rättstolkarnas uppfattning att rätten att yrka ersättning alternativt yrka omprövning av beslut om ersättning för ett tolkuppdrag tillkommer tolken oavsett om denne blivit direktförordnad eller anlitar av rätten genom en förmedlingstjänst enligt gällande ramavtal enligt 5 kap 6 § RB.

2. Ska en påskrivnen rekvisition anses binda domstolen vid den ersättning som yrkats?

Är påskrivnen rekvisition bindande för domstolen?

Frågan är aktuell då en tolk anlitas av rätten enligt 5 kap 6 § RB genom att ett tolkuppdrag förmedlas av leverantör (tolkförmedling) enligt gällande ramavtal för tolkförmedlingstjänster. Av allmänna villkor till ramavtalet framgår det att ”tolkarvode och all annan ersättning till Tolk utgår i enlighet med den vid var tid gällande utgåvan av Domstolsverkets föreskrifter om tolktaxa” (p. 8.9.3.1 “Domstolsverkets föreskrifter om tolktaxa”). Det framgår vidare att ”en faktura ska minst innehålla följande uppgifter: [...] Kopia på godkänd rekvisition som bilaga (om Avropsberättigad så önskar), [...] Annan uppgift enligt överenskommelse” (p.8.10.3 “Fakturans innehåll”). I upphandlingsdokumentet anges också att “tolkrekvisitionen utgör underlag för fakturering.” (p.4.1.7 “Tolkrekvisition”).

Ett från avropsberättigad krav på ”kopia på godkänd rekvisition” bör tolkas som ett kontrollinstrument för domstolen att i anslutning till ett av tolken utfört tolkuppdrag kontrollera samt godkänna riktigheten av de belopp som senare kommer att faktureras via tolkförmedlingen. Detta är en vedertagen metod för ekonomisk kontroll i många verksamheter som använder sig av exv. förmedlade konsulttjänster. Den uppfattningen tillstyrks av bestämmelse i p.4.1.7 “Tolkrekvisition” i upphandlingsdokumentet:

“Efter genomförd påplatstolkning/distanstolkning i anvisad lokal, undertecknas rekvisitionen som en bekräftelse på genomfört uppdrag. Rekvisitionen ska undertecknas av behörig personal hos avropsberättigad.”

Med andra ord ska detta krav se till att ge rätten tillfälle att i anslutning till ett utfört tolkuppdrag bestrida eller godkänna tolkens yrkande om tolkersättning enligt Tolktaxans bestämmelser. Det är också då som rätten kan bemöta de yrkanden som denne anser vara felaktiga och samtidigt är det då som tolken kan anföra ytterligare skäl eller förklaringar till de yrkade beloppen. Det åligger rätten att kontroll av rekvisitionen utförs av behörig personal (p.4.1.7 “Tolkrekvisition”). Enligt ramavtal ska dessutom ”eventuella utlägg på begäran av Avropsberättigad kunna styrkas” (p.8.9.3.3 “Resor och utlägg i samband med tolkuppdrag”), det anses omfattar även kostnader för logi om övernattning är nödvändig för utförande av tolkuppdrag. Påskrivnen rekvisition innebär därmed att rätten accepterar de yrkade beloppen.

Efter utfört uppdrag fakturerar tolkförmedlingen domstolen i enlighet med den rekvisition som har godkänts av rätten, den utgör således fakturaunderlag enligt p.4.1.7 “Tolkrekvisition”. Kravet i p.8.10.3 ”Fakturans innehåll” bör även tolkas mot bakgrund av ett förbud mot fakturerings- eller liknande avgifter enligt gällande ramavtal (p.8.10.4 “Fakturaavgift eller motsvarande”), samt domstolens rätt att innehålla betalning ”för det fall Avropsberättigad helt eller till någon del inte anser sig vara betalningsskyldig enligt fakturan” (p.8.10.6 “Rätt att innehålla betalning”). Det innebär att beloppet på den godkända tolkrekvisitionen utgör ett kontrollbelopp för att säkerställa att bl.a. inga förbjudna faktureringsavgifter bakas in i tolkersättningen på tolkförmedlingens faktura till domstolen.

Det är Yrkesorganisationen Rättstolkarnas uppfattning att en påskrivna rekvisition ska ges den innebörd av rätten godkänner det av tolken yrkade tolkersättningen och är därmed bindande för rätten. Att inte tillerkänna påskrivna rekvisition bindande verkan innebär att rekvisitionsförfarandet förefaller meningslöst sett ur syftet med ramavtalet. Att framställa, granska, godkänna och vidarebefordra rekvisitioner som inte har någon bindande verkan knappast kan bidra till "att tjänsterna avropas på ett enkelt och effektivt sätt och att tidsbesparingar genereras", det får snarare en motsatt effekt och medför onödigt pappersarbete. Domstolen kan därför inte i efterhand avslå den tolkersättning som faktureras genom tolkförmedlingen om rekvisitionen är godkänd.

Ramavtalets krav på att godkänna resekostnaderna på förhand

I ramavtalet ställs det krav på att avropsberättigad i vissa fall ska godkänna kostnader på förhand, exempelvis vad gäller en tolks resekostnader ("för det fall en tolks resa till tolkuppdrag överstiger två timmar landsvägen med maximalt avstånd på 100 km") eller övriga utlägg (p.8.9.3.3 "Resor och utlägg i samband med tolkuppdrag").

Detta krav bör tolkas i ljuset av ramavtalets upphandlingsföremål (p.1.4.1. "Upphandlingsföremål") och parter till avtalet (p.8.1.2. "Tillämplighet"). Det är Yrkesorganisationen Rättstolkarnas uppfattning att föremål för avtalet är förmedling av tolkuppdraget men inte själva utförandet av tolkuppdraget. Kravet i p. 8.9.3.3 "Resor och utlägg i samband med tolkuppdrag" bör således innebära ett materiellt villkor för ett korrekt förmedlande, dvs. det ingår i tolkförmedlingens tjänst att vid bokning av tolk se till informera domstolen och inhämta godkännandet beträffande eventuella resekostnader samt övriga utlägg på förhand. Att inte göra det bör anses vara fel i tjänsten (p.8.7 "Fel i tjänsten") då tolkförmedlingen "brister i att utföra Tjänsten i enlighet med kraven i Kontraktet och Ramavtalet" (p.8.7 "Fel i tjänsten").

I förevarande fall borde det stått klart för tolkförmedlingen att påplatstolkning (p.1.4.1 "Upphandlingsföremål") hos Hudiksvalls tingsrätt sannolikt kan kräva en längre restid samt ytterligare utlägg för logi för en tolk som enligt Kammarkollegiets tolkregister är verksam i Stockholm. Eftersom det är tolkförmedlingen som genom en app har erbjudit Eva Ibrahim det aktuella tolkuppdraget är det också tolkförmedlingens skyldighet, i egenskap av part till ramavtalet, att på förhand upplysa avropsberättigad om eventuella resekostnader och övriga utlägg (enl p. 8.9.3.3 "Resor och utlägg i samband med tolkuppdrag").

Tolkförmedlingens ansvar för genomförande av tolkbokning i enlighet med domstolens instruktion är väldigt långtgående:

"Utöver vad som anges vara Avropsberättigads åtagande i Kontrakt, ansvarar Ramavtalsleverantör för allt som krävs för tillhandahållande av Tjänsten." (p.8.5.3 "Ansvar")

Ramavtalet föreskriver också att ”Ramavtalsleverantören ska vid fullgörande av Kontraktet agera på ett ansvarsfullt sätt för att tillvarata Avropsberättigads intressen” (p.8.4.5 “Ansvarsfullt agerande”). Det är således tolkförmedlingens skyldighet att bekräfta enbart de tolkbokingar där eventuella utlägg för resekostnader och övrigt är godkända av domstolen på förhand.

Även ramavtalets bestämmelser om domstolens skyldighet att ”i den utsträckning som skäligen krävs för att Ramavtalsleverantören ska kunna utföra Tjänsten enligt Kontraktet, lämna nödvändiga instruktioner” kan aktualiseras i denna situation (p.8.5.2 “Samverkan”).

Ramavtalets skyddsmekanism aktualiseras bl.a. genom bestämmelser i p.7.18.1 “Avtalsbrott och rättelse”, p.8.4.2 “Ansvar för Tjänsten”, p.8.7 “Fel i tjänsten”, p.8.10.6 “Rätt att innehålla betalning” och sedvanligt skadestånd för avtalsbrott (p.7.18.5 “Skadeståndsansvar”).

Det är Yrkesorganisationen Rättstolkarnas uppfattning att för det fall en tolk yrkar tolkersättning för kostnader som omfattas av Tolktaxan men inte har godkänts av domstolen på förhand är det att hänföra till leverantörens fel i tjänsten. Mot bakgrund av att Tolktaxan har närmast indispositiv ställning ska tolken således ersättas i enlighet därmed. Det föranleder dock att domstolen till följd av fel i tjänsten kan rikta en regressfordran mot tolkförmedlingen med eventuella krav för ansvar för tjänsten enligt ramavtalet.

3. Ska tolkersättning för faktiska resekostnader få vägras med hänvisning till beräkning av restiden genom verktyget ”Google maps”

Eva Ibrahims yrkanden gällande spiltid och logi beviljades inte till fullo. Tolkuppdraget avsåg endagsförrättning som var utsatt till kl. 9.30-16.00 den 4 januari 2021. Eftersom Eva Ibrahim nekades tillgång till handlingarna i målet på förhand var hon tvungen att inställa sig i rätten redan kl.8.30 för att ha tillfälle att ta del av handlingarna på plats. Det följer av tolkens skyldighet enligt 17 § Tolkföreskrifter 2017, KAMFS 2016:4.

Som skäl för avslag anförde tolkförmedlingen “Digital Tolk” att enligt "Google maps" skulle restiden vara kortare än det yrkade faktiska restiden. Det var därför inte heller motiverat med ett tidigareläggande av resan och övernattning på orten för tolkuppdraget. Ersättning för logi och traktamente avseende dagen innan tolkuppdraget vägrades av den anledningen.

Det är Yrkesorganisationen Rättstolkarnas uppfattning att med hänsyn till att Eva Ibrahim var tvungen att ta del av handlingarna i målet kl.8.30 hade bilresan som började ca kl.4.00 inte varit ett lämpligt sätt att ta sig till uppdraget. Då Eva Ibrahim var osäker på att tågtrafiken var pålitlig med hänsyn till dåliga väderförhållanden och risken för inställda tåg var tågresan inte heller ett lämpligt alternativ. För att säkerställa att tolken kunde inställa sig vid rätten i tid samt vara i lämplig form att utföra uppdraget, dvs. utvilad och alert, förefaller bilresan dagen före uppdraget samt hotellövernattningen vara det enda lämpliga färdalternativet. Det bör

anmärkas att en av Kammarkollegiet auktoriserad rättstolk har en skyldighet att se till att denne är lämplig att utföra uppdraget, och det inbegripet att tolken ska vara utvilad och alert när uppdraget ska utföras då simultantolkning i rätten kräver mycket hög koncentration.

Det är också vår uppfattning att trots att Google maps kan ge en fingervisning på avstånd mellan olika platser i landet samt även förslag på resväg och restid, kan detta verktyg inte ensamt läggas till grund för kontroll av tolkens faktiska restid. Märk väl att det av information i verktyget "Google maps" framgår att "de här anvisningar är endast till för planering; vägbyggen, trafik, vädret och andra omständigheter kan göra att det verkliga resultatet skiljer sig från det beräknade kartresultatet".

Med hänsyn till att tolken har ansvar att inställa sig i domstolen vid angiven tid är det rimligt att avsätta något längre tid än den som visas via Google maps för bilresan, i synnerhet under vinter då det snöar och det är osäkert om vägarna är plogade och hur bra vägunderlag man kan räkna med.

Yrkesorganisationen Rättstolkarna delar därför inte tolkförmedlingens och eventuellt tingsrättens uppfattning om att "Google maps" är ett ensamt lämpliga verktyg för att kontrollera tolkens faktiska restid.

Avslutningsvis vill yrkesorganisationen Rättstolkarna återigen understryka att ingen av dessa tre punkter har prövats rättsligt. Eftersom varken ramavtalet eller Tolktaxan ger tillräckligt bra vägledning anser vi att det gynnar rättstillämpningen om prövningstillstånd ges i Hovrätten.

Yrkesorganisationen Rättstolkarna
genom Styrelsen
Stockholm, 2021-05-10